

678572

Departament Obrony Krajowej
WYDZIAŁ ORG. MOB.

data 18 stycznia 1921 r.
33/Pof

W odpowiedzi na pismo L.242 z dnia 8 stycznia b.r. mam zaszczyt zakomunikować, że zarzuty niewykonania zadań Komisji Kontrolującej Ligę Narodów, dotyczące stanów liczebnych demobilizacyjnych, jak również w sprawie wyzywającego zachowania się władz wojskowych w Litwie Środkowej, względem tej Komisji - nie są zgodne z rzeczywistością i widocznie opierają się na jakimś nieporozumieniu, które byłbym rad w każdej chwili wyjaśnić.-

Przeciwnie oświadczenie Belgijskiego Członka Komisji Per. WERNICOWI /oficerowi III Oddziału Nacz.Dow./, że "Trzeba mówić prawdę", jak również oświadczenie członków Komisji K.L. N. posterunkowi Brygady Gen. BARANOWSKIEGO, że "My nie uznajemy Gen. ZELIGOWSKIEGO" - nie tylko nie są na miejscu, lecz mogą wywołać odpowiedź nieobliczalną w swoich skutkach, przeciwko czemu Nacz.Dow.Wojsk.Litwy Środkowej zakłada jaknajenergiczniejszy protest.-

Co się tyczy odpowiedzi na postawione konkretne pytania to:

ad 1/. Pobór rekruta 1896 i 1897 rocznika został odroczoney /popisowi nieuzbrojeni pozostają w miejscach swego zamieszkania/ do 1 kwietnia b.r. - dalsza decyzja będzie uzależniona od wyniku głosowania Sejmu.-

Załącznik Nr.1 Komunikat
podany w prasie.

Ad dnia 1/XII-20 roku zostały wydane rozkazy demobilizacyjne Nr.1161/20/Org.Mob. z dnia 8/XII-20 roku i Nr.1638/20 Org.Mob. z dnia 9/XII-20 roku.-

Załącznik Nr.2 Rozk. 1161/20
" Nr.3 " 1638/20

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Ad 2/. Rozkazami wyżej wymienionymi została zdemobilizowana znaczna ilość żołnierzy niemiejsowych, co najlepiej udowadnia, że stan liczebny wojsk Litwy Środkowej od dnia 1/XII-20 roku do dnia 1/I-1921 roku zmniejszył się z liczb

by 50275 do liczby 35165, a do dnia 10/I-1921 roku do liczby 34854.-

Ad 3/. Co do zmniejszenia stanu liczebnego Wojsk Litwy Środkowej do stanu 20000 ludzi, to chcąc zadośćuczynić temu należy wziąć pod uwagę względy nie tylko wojskowe, ale i administracyjne.-

W Ojczyźnie naszej do chwili, kiedy władza spoczywała w rękach obywateli tego kraju, kolejne zmieniały się 7 rządów: /Rosjanie, Niemcy, Litwini Kowieńscy, Bolszewicy, Polacy, Bolszewicy, Litwini Kowieńscy/, więc pobyt każdej władzy był zbyt krótkotrwały, aby zorganizować, utrwalić administrację państwową i organy bezpieczeństwa.-

Zwłaszcza niedostateczny rozwój organów bezpieczeństwa, które są obecnie w stadium organizacji, zmusza oddziały wojskowe do wykonywania za nich ich czynności.-

Zaniechanie zaś tego ostatniego mogłoby się stać wprost groźnym z tego względu, że rząd Sowiecki, oraz rząd Litwy Kowieńskiej przed wycofaniem się pozostawiły na terenie Litwy Środkowej konspiracyjne organizacje o charakterze terrorystycznym-szpiegowskim o ideologii wywrotowej, dążące nie tylko do utrudnienia administrowania krajem, lecz i do ustalenia ustroju Sowieckiego, w razie osłabienia organów bezpieczeństwa.-

Udowodnieniem powyższego mogą być procesy, bolszewickich "udarnych grup" jak również "strzelców litewskich", które odbędą się w najbliższym czasie w Sądzie Wojskowym w Wilnie.-

Istniejąca jeszcze w stanie organizacji władza Litwy Środkowej, datująca się tylko od 9/X-20 roku nie była i nie są jeszcze w stanie ująć i zniszczyć te hojnie opłacane przez rząd Kowieński i rząd Sowiecki organizacje, więc muszą zabezpieczyć się od nich siłą zbrojną, która jedynie w tych warunkach może ^{za}gwarantować bezpieczeństwo ludności tego kraju.-

Następnie - stan kolei żelaznych, oraz dróg w kraju, który był przez 7 lat areną działań bojowych, gdzie każde wojsko walczące uważało siebie za uprawnione do niszczenia tych urządzeń pierwszorzędnej wagi /przeważnie mostów/ wymaga ich odbudowy i stałego remontu.-

Organizacje kolejowe cywilne nie są w stanie obecnie zadość uczynić temu zadaniu, co zmusza do utrzymywania w dalszym ciągu wojskowych oddziałów kolejowych.-

Wreszcie Wojska Litwy Środkowej muszą oprócz zakupów z poza granic Litwy Środkowej zaopatrywać się w miarę możliwości we własnych wytwórniach, co również wymaga znaczniejszego niż zwykle personelu gospodarczego.-

Brak zorganizowanej pomocy sanitarnej-państwowej wkłada ten obowiązek również na sanitarjat wojskowych, który jedynie jak tak podtrzymuje stan zdrowotny w kraju.-

Przechodząc od ogólnej motywacji do wyszczególnienia liczbowego - musimy stan liczbowy podzielić na dwa stany; a/bojowy b/ wyłącznie żywnościowy, nie przedstawiający żadnej siły zbrojnej, lecz tylko zmilitaryzowane organy administracyjne-państwowe lub organy zaopatrzenia wojskowego.-

Według danych z dnia 10/I-1921 roku:

A/ Stan oddz.bojowych:	Stan wyżywienia:		Stan bojowy:	
	ofic.	szereg.	ofic.	szereg.
I Korpus, Dew.	61	893	91	
I Bryg.Piech.	119	5297	91	3636
II Bryg.Piech.	68	3412	50	2480
III Bryg.Piech.	60	2702	44	1833
Bryg.Art.	75	2525	61	1697
Jazda Korpusowa	21	703	16	411
Oddz.Pancerne	12	368	9	283
R a z e m :	416	15900	271	10340
Dywizja Jazdy:	105	3975	83	2360 szable
Ogólny stan oddziałów ściśle bojowych:	521	19875	271 83	10340 bagn. 2360 szable
Tabery:	23	439		
<u>D.O.K.:</u>				
Sztab:	157			
Komp.Sztab /wartownicza/	3	545	3	83
Baon Obr.Wilna:	6	358	5	323

	2 4 -		stan wyżywienia:		Stan bojowy:	
	8	szereg.	142	ofic. 8	szereg.	65
Eskadra Letnicza: Ofic.						
Oddz.reboczy jeńców "	2	"	218	/wraz ze stacją Zb.Jeńców/		
C.U.G. "	8	"	141			

Formacje Adm.Wojskowe:

1. Formacje Bezpieczeństwa:

Etapowe:	"	21	"	1157	
Policyjne /żandarmerja/		13	"	687	
Dow.Miasta i Garnizonu		19	"	213	

2. Techniczne:

Kolejowe:	"	23	"	1027	
Oddz.Sap.i Odb.Mostów		12	"	939	
Samochodowe	"	6	"	134	

3. Warsztaty i wytw.wojsk.	6	"	321	
----------------------------	---	---	-----	-------

4. Poczta Telegr.i Telef.	3	"	335	
---------------------------	---	---	-----	-------

5. Szpitale: obsługa sk.san.59	"	764	
--------------------------------	---	-----	-------

cherzy	ofic.15	"	1138	
--------	---------	---	------	-------

Stan formacji administracyjno-wojskowych:

ofic.177	"	6765
----------	---	------

Brygada Zapas.

"	183	"	6371	ofic. 162	szereg. 3691
---	-----	---	------	-----------	--------------

/stan wyćwiczenia/

Ogólny stan wojskowy w Litwie Środkowej wynosi:

ofic. 1088	szereg. 34854
------------	---------------

W procentach:

bojowy 36,5%

niebojowy 63,5%.

Z powyższego zestawienia należy wnioskować, że o ile zmniejszenie stanu bojowego może być wykonywane drogą demobilizacji, to o tyle demobilizacja stanu żywnościowego jest uzależniona od postępowania organizacji władz Państwowych bezpieczeństwa, komunikacji, przemysłu i zdrowotności.-

Zredukowanie stanu oddziałów ściśle bojowych do 200000

jest już faktycznie wykonane, co zaś dotyczy oddziałów administracyjno-wojskowych, to o ile jest nader pożądanego ze względu na dani im możliwości wszystkim przyjąć udział w wyborach do Sejmu, to o tyle - z wymienionych powyżej motywów, jak w pkt.3 jest niebezpiecznym.-

Chcąc uniknąć, aby ziemia nasza ponownie nie stała się terenem bezkarnego grasowania anarchji, bezkładu, co utrudniłoby i władzom Litwy Środkowej i Komisji Kontrolującej Ligi Narodów realizowanie jakichkolwiek zamierów uważam dalszą demobilizację za niepożądaną.-

Władze wojskowe Litwy Środkowej mają^g gwarancję ze strony Rzeczypospolitej Polskiej ze względów wprost na warunki aprowizacyjne gotowe posunąć demobilizację do stopnia jaknajdalej idącej wykonalności, lecz zarazem uważam za wskazane zakomunikować, że stan bojowy Armii Rządu Kowieńskiego na dzień 1/I-1921 roku wynosi:

ofic. 1112, urz.wojsk. 409, księży 16, żołn. 40129, koni 6547

kabab. masz. 575, bagn. 34000, dział przeszło 50, wozów 1548;

szczególne wykazy i dyslokacja w załączeniu.-

Co zaś do pytań postawionych J.P. Delegatowi, to mam zaszczyt udzielić następujących informacji:

ad 1/. jak widać ze stanu liczebnego, otrzymanego od nas przez Płk. CHARDINIE w dniu 1/XII-20 roku, stan wojska wynosił 50275 szereg., stan wojsk w dniu 10/I-1921 roku wynosi: 34854 szereg. a więc zdemobilizowane 15421 szereg.-

Wszyscy wyżej wymienieni, o ile nie pochodzili z Litwy Środkowej zostali odesłani w kierunku Litwy, ze względu na brak transportu byli wysyłani przeważnie marszem.-

ad 2/. Jak wyżej zostało wskazane dalszy pobór rekruta wstrzymany 8/I-1921 roku /zał. Nr. 7/61 Skłowa Żołnierskiego z dnia 9mstycznia 1921 roku/.-

Ad 3/. odpowiedź ad 1/. ad 4/

Ad 4/, przed 1 lutym zgodnie z Rozkazem D.O.K. z dnia 13/I-1921 roku L.277/2L/Mob. zostaną zwolnione roczniki 1889 -1895 co stanowi około 9000 żołnierza.-

Okolo 1 lutego zostaną wcieleni do Oddziałów z Baenów Zaps. około 3500 żołnierza, - Po 10 lutym zostaje zdemobilizowany rocznik 1901, co da około 5000 żołnierza.-

Pozostaną na służbie po 10 lutym b.r. roczniki: 1896 - 1900, to jest te same, które pełnią służbę w Wojskach Rzplitej Polskiej.-

Po przeprowadzeniu tej demobilizacji stan bojowy wynosić będzie około 5000 żołnierza, a stan żywnościowy około 20000.-

Dalsze zmniejszenie nie jest wykonalnem ze względu na konieczność pełnienia służby bezpieczeństwa, wartowniczej i zachowania materialnej części.-

Dezorganizacja zaś kadr i materialnej części /które przedstawiają obecnie już i tak o wiele mniejszą siłę w porównaniu z siłą militarną wojsk Rządu Kowieńskiego/, które po zdecydowaniu losu swego kraju nie będą w stanie wcielić popisowych i wytworzyć potrzebną ~~do~~ obrony granic przed zakusami wroga siłę, może leżeć li tylko w interesach bolszewików, bo niezależnie od przynależności tego kraju - wojska Litwy Środkowej będą zawsze stanowiły składową część wojsk broniących kultury Zachodu od niebezpieczeństwa ze strony Sowietów.-

Co zaś do Brygady Mereczańskiej, to ponieważ była ona zorganizowana z ochotnika Rzplitej Polskiej z małym wyjątkiem - to Rozkaz demobilizacyjny 1161/20/Org.Mob., tak ją zdeorganizował że resztki została wcielona do innych pułków /361 szereg./ będąc Ochotniczą ta Brygada ^{Bardzo Talu} ~~pozostała~~ zaopatrzenie materialne, które zostało użyte do uzupełnienia braków w innych Oddziałach, a karabiny zostały wykorzystane dla uzbrojenia powołanych rekrutów.-

Grupa Gen. BARANOWSKIEGO, która była od samego początku naszą rezerwą ~~marzową~~ ^{marzową} - weszła w skład I Korpusu jako jego III Brygada.-

5 pułk ochotniczy również ze względów demobilizacyjnych został rozwiązany.-

Ciągłe zmiany organizacyjne są wywołane tą anormalną okolicznością, że Gen. ZELIGOWSKI wkroczył do Wilna na czele oddziałów samorzutnie występujących częściowo w związkach organizacyjnych, częściowo z dezorganizowanymi jednostkami, a nawet znaczną ilością luźnego ochotnika - materiał ten w czasie trwania operacji trzeba było ujmować w związek organizację wojskową, ciągle się dostosowując do warunków boju, następnie do warunków rozejmu, obecnie do warunków pokojowych.-

D.O.K. powstał początkowo z 4-eh oficerów; z powodu braku łączności itd. wytworzyły się ciężkie warunki dla prowadzenia początkowo ścisłej ewidencji, co dało się uskutecznić dopiero z chwilą zawarcia rozejmu, kiedy pracy organizacyjnej można było udzielić pierszeństwa, które przedtem było udzielone operacjom, mającym na celu danie nam możności wrócić do swoich ognisk, które opóściliśmy przed 7 laty, stając do szeregu tych, którzy walczyli w imię sprawiedliwości i wolności.--

Holicki
Płk. Szt. Gen. i Dyr. Dep. Obr. Kraj.

NAJELNE POWODATWO WJARK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L: Dz 6783, dnia 14/12 1921 r.
złoty Wydział

Babci. =
Karsatrum

Ropy. i' Medun -

1) Kavalery - Kucany wici Dy
2) wybrai ludu do santonjenu,

